

JEZIKOVNI PRIROČNIKI – MED NAVIDEZNO IN DEJANSKO FUNKCIONALNOSTJO

Martina Ožbot

Filozofska fakulteta, Ljubljana

UDK 030:811.163.6'36'374:811'374

Prispevek ponuja nekaj nastavkov za razmišljanje o funkcionalnosti slovarjev in slovnice, o kateri lahko govorimo ob izpolnjevanju dveh pogojev: naravnosti na zamišljenega uporabnika in odražanju jezikovne resničnosti, ki ga omogoča po eni strani izhajanje iz reprezentativnega primarnega gradiva, po drugi pa upoštevanje ustreznih jezikoslovnih raziskav. Podanih je nekaj opazanj, ki bi morda lahko prispevala k povečanju funkcionalnosti slovenskih jezikovnih priročnikov; poudarjena je npr. potreba po sodelovanju med eno- in dvojezičnim slovaropisjem in nasploh med slovenisti in jezikoslovci, ki se ukvarjajo s tujimi jeziki.

slovnice, slovarji, uporabnik, jezikovna realnost, raziskovanje slovenščine in drugih jezikov

The paper offers some preliminary observations on the usefulness of grammars and dictionaries. If they are to be of practical benefit to their users, two conditions have to be met: grammars and dictionaries must be user-centred and user-differentiated, and they have to reflect the linguistic reality. To ensure that this reality will be dealt with, it is necessary to take into account representative source material on the one hand and the results of relevant linguistic research on the other. Some suggestions are made as to how to enhance the usefulness of grammars and dictionaries, for instance through collaboration between mono- and bilingual lexicographers and in general between Slovene language specialists and linguists studying other languages.

grammars, dictionaries, user, linguistic reality, research on Slovene and other languages

1 Zastavitev razprave

V prispevku bom skušala ponuditi nekaj iztočnic za razmišljanje o tem, kaj pomeni funkcionalnost jezikovnih priročnikov in kaj je morda smiselno upoštevati, če jo želimo izboljšati. Stališče, ki ga bom predstavila, je prvenstveno stališče uporabnika tovrstnih priročnikov, podkrepjeno z – upam – kakšnim jezikoslovnim uvidom. Ko svojo perspektivo označujem kot uporabniško, mogoče velja dodati, da se je ta perspektiva oblikovala prek izkušnje tako z domačimi kot tujimi jezikovnimi priročniki in tako s tistimi, ki obravnavajo slovenščino, kot s tistimi, ki zadevajo nekatere druge slovenščini tipološko bližnje jezike, pač v skladu s področjem moje dejavnosti, ki je pretežno italijanistično jezikoslovje, deloma tudi jezikoslovje nekaterih drugih jezikov, pogosto ravno v povezavi s slovenščino kot temeljno lastnostjo, ki me

opredeljuje kot jezikovno bitje. Če si smem dovoliti pavšalno sodbo, naj zapišem, da lahko slovenščino uvrstimo med jezike, ki so priročniško bogati, seveda pa obstaja še veliko možnosti za prepotrebno nadaljnje razvijanje jezikovnih priročnikov, in sicer po eni strani z izboljšavo obstoječih, po drugi pa z izdelavo novih, kakršnih večinoma še nimamo, a bi bili seveda koristni in bi pomenili bistveno obogatitev slovenske jezikovne infrastrukture. V mislih imam denimo slovar sinonimov in antonimov, asociativni oziroma analoški slovar (tezaver), dvojezične slovarje lažnih prijateljev, pa tudi zanesljivo referenčno delo leksikonske oziroma enciklopedične narave o jeziku in jezikoslovju. Kot vemo, nekateri od tovrstnih priročnikov v takšni ali drugačni obliki že obstajajo (npr. spletni slovar sinonimov in slovarja lažnih prijateljev za slovenščino v povezavi z angleščino¹ in italijanščino²), vendar bi bila njihova nadgradnja oziroma – pri slovarjih lažnih prijateljev – pritegnitev tudi drugih jezikov dobrodošla. Toda preden preidemo k bistvu, se velja pomuditi ob vsaj zasilni opredelitvi pojma »jezikovni priročnik«, kot ga potrebujemo za namen te razprave.

2 Jezikovni priročniki – opredelitev

V kategorijo jezikovnega priročnika spadajo dela, ki opisujejo, pojasnjujejo in po potrebi predpisujejo jezikovno rabo in ki naj bi bila v svojem pristopu sistematična ter glede na obseg in namen karseda izčrpna. To so povečini slovnice in slovarji, pa tudi metalingvistična dela, kot je v slovenščini denimo Toporišičeva *Enciklopedija slovenskega jezika*. Kot pove že samo ime, gre za knjige, ki naj bi nam služile po potrebi, ki naj bi jih imeli »pri roki« (prim. lat. prid. *manualis* in samost. *manuale*, iz *manu* »roka«), se pravi za dela, ki so namenjena trajni in pogosti uporabi in ki naj bi bila tudi zato karseda zanesljiva. Posebno k slovarjem naj bi se uporabniki zatekali za konzultacijo oziroma iskanje rešitev na konkretna vprašanja, k slovnici prav tako, čeprav slednje – še posebej, kadar so po naravi izrazito opisne – lahko služijo tudi za sistematičen študij ustroja danega jezika ali posameznih segmentov njegove strukture in/ali rabe. V razpravi se omejujem na vprašanje funkcionalnosti priročnikov, ki zadevajo sodobno jezikovno rabo, se pravi ki jih zaznamuje sinhrono gledišče, ne pa tistih, katerih težišče je na diahronem pristopu, čeprav bi tovrsten, sodobno zastavljen priročnik za slovenščino vsekakor potrebovali, po analogiji s priročniki za zgodovinsko slovnico nekaterih drugih jezikov, med njimi italijanščine³ in francoščine,⁴ ki so nastali prav v zadnjem času, upošteva dognanja, kakršna je na področju jezikoslovja nasploh in historičnega jezikoslovja posebej omogočilo sodobno raziskovanje. Glede na to, da naj bi bili jezikovni priročniki, kot rečeno, po naravi referenčna in zanesljiva pomagala, se velja vprašati: kdaj so pravzaprav funkcionalni? Funkcionalni

1 Alenka Benedik, Dušan Gabrovšek idr., 2004: *False friends: slovensko-angleški slovar lažnih prijateljev*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

2 Diomira Fabjan Bajc, 1995: *Dve muhi na en mah: slovensko-italijanski frazeološki slovar./Due piccioni con una fava: vocabolario fraseologico sloveno-italiano*. Gorica: Goriška Mohorjeva družba.

3 Giampaolo Salvi, Lorenzo Renzi (ur.), 2010: *Grammatica dell'italiano antico*. I–II. Bologna: Il Mulino, 2010.

4 Claude Buridant, 2000: *Grammaire nouvelle de l'ancien français*. Paris: SEDES.

so takrat, kadar izpolnjujejo nekatere temeljne pogoje, ki se nanašajo po eni strani na uporabnika, po drugi pa na jezikovno realnost.

2.1 Vloga uporabnika

Kar zadeva uporabnika, vsekakor velja, da o funkcionalnosti jezikovnih priročnikov lahko govorimo takrat, kadar ti svojo nalogo izpolnjujejo glede na *zamišljenega* uporabnika. To pomeni ne samo, da naj bi bil za vsak priročnik posebej določen njegov uporabnik, temveč tudi to, da so različnim skupinam uporabnikov namenjeni različni priročniki. Diferenciacija glede na zamišljenega uporabnika je za funkcionalnost jezikovnih priročnikov bistvena, še posebej pri priročnikih, kot so splošni slovarji, čeprav je pomembna tudi pri bolj specialističnih priročnikih, kot so terminološki slovarji, saj jih lahko uporabljajo ne le strokovnjaki za posamezno področje, temveč tudi drugi, ki se s tem področjem tako ali drugače srečujejo, npr. lektorji in prevajalci (Logar Berginc 2009: 227–230). Ena večjih težav slovenskega prostora je poleg »monopola«, ki ga ustvarja to, da so posamezni tipi priročnikov pogosto zastopani z enim samim delom (tako imamo npr. samo en splošni enojezični razlagalni slovar velikega obsega in eno referenčno slovnico), ravno pomanjkanje tovrstne priročniške raznolikosti, paradigmatičen primer česar je *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, ki je uporabniško povsem nediferenciran. Kot reprezentativen in najobsežnejši slovar slovenskega jezika v izhodišču predvideva kar najširši mogoči krog uporabnikov, dejstvo pa je, da ne more biti funkcionalen za vse njihove različne skupine. Ena takih je šolska populacija, ki bi ji bolje služil šolski slovar s posebnim izborom gesel in z njihovo ustrezno obravnavo, kot je bilo v stroki že večkrat predlagano. Podobno bi najbrž potrebovali slovar slovenščine za tujce, ki se tega jezika učijo. Kot se nas najbrž večina spominja, smo pri prvih in tudi ne tako prvih korakih učenja tujih jezikov s pridom uporabljali manjše in enostavnejše slovarje, ne pa velikih referenčnih. Dobrodošel bi bil tudi enojezični razlagalni slovar manjšega obsega za nestrokovnega splošnega uporabnika, kakršen je na voljo v veliki večini nam bližnjih jezikov. Če bi bilo vsaj okvirno določeno, kateremu uporabniku je dani slovar namenjen, bi se zagotovo izognili številnim zadregam, ki zadevajo ustreznost njegovega obsega po številu iztočnic, selekcijo obravnavanih besed, strukturo in vsebino geselskih člankov (npr. izbor kvalifikatorjev, morebitno vključenost podatkov o izgovorjavi, oblikoskladenskih značilnostih, etimologiji), tip razlage iztočnic (klasične definicije ali stavčne definicije, prim. Gantar, Krek 2009: 151–154) itn.

Podobno je mogoče trditi tudi za slovnice sodobne slovenščine; referenčna še vedno ostaja Toporišičeva, čeprav – če pustimo ob strani dejstvo, da je izšla pred skoraj štiridesetimi leti in da ne v vsebini ne v zasnovi ne more več dobro opravljati vloge osrednjega slovnicega priročnika – je primerna večinoma za strokovnega uporabnika, medtem ko sodobne šolske slovnice zaenkrat nimamo, če odmislimo *Šolsko slovnico* Franceta Žagarja in Jožeta Toporišiča (1987), ki pa je bila namenjena šolarjem v zamejstvu. Nekoliko boljše je stanje pri slovnica za tujce, kjer so na voljo tri širše znane, Vincenotova v francoščini (1975) ter Herrityjeva (2000) in Greenbergova (2006) v angleščini, poleg še nekaterih, objavljenih v drugih jezikih.

Tudi pri slovenskih slovnica, namenjenih domačim govorcem, bi bila nujna uporabniška diferenciacija, ki bi okrepila njihovo funkcionalnost, obenem pa bi – če bi bili avtorji posameznih slovnici različni jezikoslovci, kot je danes pričakovati – vsaj potencialno pokazala na možnost soobstoja različnih pogledov na gramatikalna vprašanja in v najboljšem primeru prispevala k njihovem soočenju.

Glede uporabnikov jezikovnih priročnikov samo še eno opažanje: v šolskih načrtih za osnovne in srednje šole bi veljalo jezikovnim priročnikom posvetiti posebno pozornost, in to ne le v smislu naštevanja in abstraktnega predstavljanja del, ki so slovenskemu uporabniku na voljo, temveč predvsem v smislu zavestnega usposabljanja učencev in dijakov za rabo slovnici in slovarjev. To bi pripomoglo h kakovostnejšim uporabniškim izkušnjam z jezikovnimi priročniki, obenem pa bi uporabnike utegnilo spodbuditi k razmišljanju o pričakovanjih, ki jih do teh priročnikov imajo, pri čemer bi ozaveščeni naslovniki s svojimi na izkušnjah temelječimi stališči lahko sodelovali pri izboljševanju jezikovnih priročnikov. Kot je znano, so v nekaterih okoljih informacije, ki jih sestavljavci jezikovnih priročnikov dobijo od uporabnikov v obliki vprašalnika ali intervjuja, dragoceno pomagalo pri prenavljanju že obstoječih priročnikov in pri izdelavi novih (Logar Berginc 2009: 226). Poleg tega izkušnje z uporabniki, predvsem študenti, kažejo, da so njihova pričakovanja glede slovarjev pogosto nerealna. Menijo namreč, da bodo v slovarjih našli instantne odgovore na najrazličnejša leksikalna pa tudi leksikalno-slovnici vprašanja. To je še posebej takrat, kadar iskane rešitve niso strogo terminološke narave, dejansko nemogoče že zato, ker še tako dober in obsežen slovar nikakor ne more zajeti vseh relevantnih kontekstov rabe določene leksikalne enote, iz česar sledi, da so (danes seveda večinoma korpusni) besedilni viri s svojo komplementarnostjo slovarskim nenadomestljivi. Kot trdita Polona Gantar in Simon Krek (2009: 152), »vsega, kar se nahaja vsakokrat v sobesedilu vsake konkretne LE [leksikalne enote], ni mogoče zajeti v njen pomenski opis, kot ga omogoča (ali bolje omejuje) slovar«, iz česar sledi, da je razbiranje pomenov s slovarsko pomočjo precej drugačno od prepoznavanja v realnih besedilih kontekstualiziranih pomenov, s kakršnim se nenehno, spontano in večinoma avtomatično ukvarjamo v vsakdanji komunikaciji (prav tam). V resnici so ravno besedilni korpusi tisti jezikovni vir, ki omogočajo dobro, pogosto pa celo optimalno simulacijo naših lastnih komunikacijskih situacij. Toda da bi se naučili, kako uporabljati tovrstne različne jezikovne vire – od slovnici in slovarjev do korpusov –, zgolj izkušnja in intuicija nista nujno edina in najlažja, predvsem pa ne najhitrejša pot, tako da bi bila obravnava rabe jezikovnih priročnikov (in jezikovnih virov) v rednem izobraževanju več kot smiselna.

2.2 Jezikovni priročniki in jezikovna realnost

Poleg osredotočenosti na določeno vrsto uporabnika morajo jezikovni priročniki za to, da bi bili funkcionalni, odražati jezikovno resničnost, kakršna dejansko je, in jo opisovati ter pojave v njej razlagati, upošteva po eni strani ustrezno primarno gradivo in po drugi izhajajoč iz rezultatov ustreznih jezikoslovnih raziskav. To implicira, da jezikovni priročniki ne morejo najbolje izpolnjevati svojih nalog, če so

namesto izhajanja iz jezikovne realnosti v najširšem smislu utemeljeni v jezikovni približnosti in idealnosti in če konkretna jezikovna realnost poprej ni bila raziskana oziroma če rezultati raziskav pri sestavljanju priročnikov niso bili upoštevani. Šele na osnovi spoznanj, do katerih pridemo s proučevanjem posameznih izsekov jezikovne oblikovanosti in jezikovnega funkcioniranja na eni strani, in nato, kolikor je mogoče, s sintetiziranjem teh spoznanj, ki naj bi nam omogočilo celostnejši pogled na dani jezik, na drugi strani, lahko pričakujemo, da bomo zmogli sestaviti slovnico, ki bo pomenila zanesljiv in kredibilen opis tega jezika. Za slovenščino še vedno manjkajo poglobljeni monografski prikazi posameznih področij jezikoslovnega proučevanja, od denimo oblikoslovja in skladnje do besedoslovja in pomenoslovja ter še mnogočesa, vključno z raziskavami posebnih pojavov znotraj posameznih jezikoslovnih podpodročij. Po drugi strani pa je treba poudariti, da je bilo v zadnjih nekaj desetletjih na področju slovenskega opisnega in uporabnega jezikoslovja opravljenega ogromno raziskovalnega dela, osnovanega v pristopih, ki jih v času objave Toporišičeve slovnice še ni bilo ali so bili šele v povojih in ki jih je omogočil razvoj besedilnega jezikoslovja z analizo diskurza, pragmatike, kognitivnega jezikoslovja itn. Kot je bilo že večkrat poudarjeno, bi bilo poleg kategorične besedilne naravnosti seveda nujno, da slovenska slovnica – če naj bo zanesljiva, učinkovita in v pomoč pri iskanju odgovorov na realna jezikovna vprašanja – obravnava tudi značilnosti avtentičnega govorjenega diskurza in nasploh najširšo paleto funkcijsko raznolikih situacij jezikovne rabe ter tako preseže osredotočenost na zgolj pisne vire knjižne slovenščine, kakršna je v slovenskem slovničnem diskurzu (pogosto pa tudi v slovaropisju) doslej prevladovala. Ustrezne raziskave, ki bi takšno naravnost omogočale, so bile v pomembni meri narejene, toda njihovi izsledki ostajajo zaenkrat razdrobljeni oziroma v sintetični obliki nedostopni, saj bi bila sinteza mogoča šele takrat, kadar bi se upoštevali v referenčni obravnavi slovničnega ustroja in funkcioniranja slovenščine, ki bi ga nudila nova slovenska slovnica. Ko bi takšno slovnico imeli, bi bilo lažje tudi slovenskemu slovaropisju.

Kvaliteten enojezični slovar namreč v pomembni meri temelji na slovničnih informacijah in od njihove vsebine so pogosto odvisni med drugim tako slovarski opisi obravnavanih iztočnic kot kategorizacija posameznih v slovarju obravnavanih elementov bodisi s pomočjo kvalifikatorjev bodisi znotraj geselskih člankov. Ravno zaradi slovarske relevantnosti slovničnih informacij je upravičeno pričakovati, da bo slovar boljši, če bo utemeljen v slovnici oziroma če se bo opiral na izdelano opisno slovnico. Kot so pokazale nekatere nedavne raziskave, meja med slovnico in slovarjem ni ostra. Tako npr. Kasper Boye in Peter Harder (2015) dokazujeta, da obstaja med slovnico in slovarjem kontinuum, pri čemer so slovnični elementi v smislu diskurzne prominentnosti podrejeni leksikalnim, kar pomeni, da je pri našem razumevanju mentalnih vsebin verbalne komunikacije leksika primarna, slovnica pa sekundarna. Nezmožnost jasnega razločevanja med slovnico in slovarjem utegne pred leksikografa postaviti posebne probleme v smislu vprašanja, kaj v slovarju obravnavati in česa ne (prim. Apresjan 2008: 103, 186), podobno pa najbrž tudi pred slovničarja. Kot meni Jurij Apresjan, se slovnica sčasoma – vsaj do neke mere –

leksikalizira, saj zadobivajo npr. nekateri elementi posameznih slovničnih paradigem nove, samostojne pomene (za ponazoritev naj služi samostalnik *žganje* v pomenu 'žgana alkoholna pijača', se pravi s posebnim semantičnim razvojem glede na nevtralni, nespecifični homonimni glagolnik), medtem ko se leksika deloma gramatikalizira, npr. tako, da se ista beseda s tem, da zaseda različne stavčne položaje, pomensko lahko niansira in diferencira, pri čemer zadobiva slovnično vrednost (npr. zaimek *sam* v *Janez sam mi je to povedal* in v *Janez mi je to povedal sam*).

Kar zadeva predstavljanje jezikovne realnosti v enojezičnih slovarjih (manj v slovnica, kjer so ugotovitve kontrastivnih raziskav morda manj neposredno relevantne), bi ga bilo mogoče marsikdaj izboljšati z upoštevanjem primerjav med slovenščino in drugimi jeziki, do kakršnih se lahko dokopljemo v okviru dvojezičnega slovaropisja (prim. Šorli 2009), ki po drugi strani seveda lahko tudi črpa iz spoznanj enojezične leksikografije. Trdno sem namreč prepričana, da bi morali eno- in dvojezično slovaropisje sodelovati in se medsebojno napajati, podobno kot bi se zagotovo lahko produktivno povezovala pouk prvega jezika in ostalih jezikov. Kontrastivni vidik je za kvalitetno refleksijo o ustroju, zgradbi, leksikalnih in drugih značilnostih nekega jezika namreč lahko bistven. To velja še posebej na področju leksikografije, saj nam ravno sopostavljanje danega jezika A ob neki jezik B pogosto odstira povsem nove poglede na leksikalni ustroj obravnavanega jezika, v semaziološkem in v onomaziološkem smislu – se pravi takrat, kadar skušamo ugotoviti, kakšen pomen oziroma kakšne pomene ima določen jezikovni znak, kot tudi takrat, kadar bi radi vedeli, s pomočjo katerih jezikovnih znakov je mogoče izraziti določen koncept. Dejstvo je, da nam pri opazovanju svojega jezika namreč pogosto uspe marsikatero značilnost uzreti šele takrat, ko nanj pogledamo z dvojezične perspektive, se pravi ko ga primerjamo z nekim drugim jezikom, podobno kot je tudi učenje tujega jezika lahko bolj poglobljeno in učinkovito takrat, ko ta jezik zavestno vzporejamo s svojim prvim jezikom.

Navsezadnje vsebuje slovenistična jezikoslovna tradicija zanimive elemente, ki kažejo na zgodnjo ozaveščenost o pomenu večjezične perspektive v metajezikovni refleksiji, kot se udejanja recimo v slovaropisju. Pomislimo samo na Megiserjeva štirijeziki slovar (1592) in *Thesaurus polyglottus* (1603), ki rudimetarno, a povedno kažeta, da je jezike produktivno opazovati vzporedno in o njihovih odnosih razpravljati, kar se je v tem konkretnem primeru izkazalo za posrečeno še posebej zato, ker slovar spremlja tudi vsaj osnovna primerjalna slovnica (Ahačič 2007: 215 in sl.). Če je bil Megiserjev namen denimo primerjava med jeziki in ugotavljanje njihovih medsebojnih razmerij (Considine 2008: 319), je danes – več kot štiri stoletja pozneje – smisel pritegovanja večjezikovne perspektive tudi pri izdelovanju enojezičnih slovarjev v tem, da prek medjezikovnega primerjanja, ki je temeljna značilnost vsakršnega dvojezičnega slovaropisja, dobimo globlji ali vsaj dodaten uvid v jezik, ki mu je namenjen enojezični slovar.

3 Zaključna misel

Kot piše Marko Stabej (2009: 118–119), imajo slovarji v družbi tri vloge: simbolno, gradivno in uporabno. Medtem ko se je slovensko slovaropisje – v precejšnji meri pa tudi slovensko slovníčarstvo – večinoma osredotočalo na prvi dve, je zdaj čas, da poskrbimo predvsem za tretjo. Splošno znano je, da je slovenščina imela v primerjavi z nekaterimi po številu govorcev bistveno večjimi jeziki poznejši metalingvistični razvoj, a da je vsaj na načelni ravni razmeroma hitro nadoknadila zamujeno, tako s slovnici kot s slovarji. Po besedah Kozme Ahačiča tako za Bohoričevo slovnico (1584) kot za Megiserjevo malo slovnico, vključeno v njegov slovar (1592), velja, da »sta bili zelo pomembni za krepitev prestižne vloge slovenskega jezika« (Ahačič 2009: 13), kar je nasploh ena od funkcij slovnici in slovarjev, še posebej v obdobju, ko si mora dani jezik izboriti svoj status v odnosu do drugih jezikov, ali tudi takrat, kadar se mora dana jezikovna različica uveljaviti glede na konkurenčne različice znotraj istega jezika. Po Ahačičevi navedbi smo z Bohoričevim delom »postali deveti narod v Evropi s sodobno slovnico svojega jezika in »bili z Megiserjevimi tabelami soudeleženi pri eni prvih večjezičnih slovnici v Evropi« (prav tam). Danes se po *funkcionalnosti* svojih jezikovnih priročnikov ne uvrščamo nujno med prvih devet narodov v Evropi, čeprav – morda na našo srečo – tovrstno razvrščanje in primerjanje ne more imeti absolutne podlage, temveč je tudi stvar (samo)kritičnosti, stališča in okusa.

Literatura

- AHAČIČ, Kozma, 2007: *Zgodovina misli o jeziku in književnosti na Slovenskem: Protestantizem*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- AHAČIČ, Kozma, 2009: *Infrastruktura slovenščine 1550–1758*. Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 11–17.
- APRESJAN, Juri, 2008: *Systematic Lexicography*. Prevedel Kevin Windle. Oxford: Oxford University Press.
- BOYE, Kasper, HARDER, Peter, 2012: A usage-based theory of grammatical status and grammaticalization. *Language* 88/1. 1–44.
- CONSIDINE, John, 2008: *Dictionaries in Early Modern Europe: Lexicography and the Making of Heritage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- GANTAR, Polona, KREK, Simon, 2009: Drugačen pogled na slovarske definicije: opisati, pojasniti, razložiti? Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 151–159.
- LOGAR BERGINČ, Nataša, 2009: Slovenski splošni in terminološki slovar: za koga? Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 225–231.
- STABEJ, Marko, 2009: Slovarji in govorce: kot pes in mačka? *Jezik in slovstvo* 54/3–4. 115–138.
- ŠORLI, Mojca, 2009: Pridobivanje podatkov o slovenščini za izdelavo slovensko-tujejezičnih slovarjev. Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 359–364.